

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/155/127/93

KOBIETY O SWOIM ŻYCIU OSOBISTYM

Komunikat z badań

Warszawa, październik 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

KOBIETY O SWOIM ŻYCIU OSOBISTYM

◆ Najważniejsze wartości w życiu kobiety to przede wszystkim miłość, małżeństwo oraz szczęście własnych dzieci. W bardzo niewielkim stopniu z tymi wartościami mogą konkurować te aspekty życia, w których kobieta realizuje się poza domem, rodziną.

◆ Ponad połowa ankietowanych kobiet preferuje partnerski model małżeństwa. Dużo rzadziej uznają za najlepszy tradycyjny podział ról, pozwalający kobiecie skoncentrować się wyłącznie na obowiązkach domowych.

◆ Posiadanie dzieci jest dla kobiet raczej szansą szczęśliwszego, pełniejszego życia niż ograniczeniem ich możliwości życiowych. Jednocześnie zdecydowana większość Polek sądzi, że dzisiejsze czasy mniej sprzyjają powiększaniu rodziny niż okres końca lat osiemdziesiątych.

◆ Przemoc w małżeństwie jest dość powszechnym zjawiskiem w Polsce. Do pobicia przez męża przyznało się 18% badanych kobiet.

◆ Kobiety rzadko chodzą do fryzjera i sporadycznie do kosmetyczki. Pomimo nieporównanie łatwiejszego dostępu do trudno osiągalnych niegdyś dobrych kosmetyków, modnych ubrań, zdaniem 41% ankietowanych, szanse kobiet, by wyglądać atrakcyjnie, są dziś mniejsze niż przed kilku laty.

Dokonujące się w naszym kraju przekształcenia trwają niewątpliwie zbyt krótko, by można mówić o nowych, trwałych zmianach obyczajowości rodziny. Można jednak przypuszczać, że zmiany w gospodarce i otoczeniu społecznym, w którym funkcjonuje rodzina i realizują się tradycyjne "kobiece" role, przyczyniają się do przemian w sposobie życia i jego postrzeganiu przez kobiety. Zbadaniu tej problematyki służył sondaż przeprowadzony przez CBOS¹.

Świat wartości współczesnej Polki

Ocena własnego życia, poczucie zadowolenia lub życiowej porażki opierają się na mniej lub bardziej uświadamianej strukturze wartości. Jakie wartości są dzisiaj najważniejsze dla udanego życia kobiety?

		CBOS
<i>Co, Pani zdaniem, jest najważniejsze w życiu kobiety? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.</i>		
▶ miłość, kochający mąż, narzeczoncy	79%	
▶ szczęście własnych dzieci	74%	
▶ wygodne, dostatnie życie	44%	
▶ przyjaźń, oddani przyjaciele	30%	
▶ niezależność materialna od męża, rodziny	17%	
▶ kariera zawodowa	11%	
▶ udane życie seksualne	10%	
▶ uroda, atrakcyjność fizyczna	7%	
▶ być na bieżąco z wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi	6%	
▶ bogate życie towarzyskie	5%	
▶ inne	3%	

Najważniejsze w życiu kobiety jest udane, pełne miłości życie rodzinne. Posiadanie bliskiej osoby oraz szczęście własnych dzieci umieściła na pierwszych miejscach większość badanych kobiet. Na drugim planie, choć również oceniane jako ważne, pozostają kwestie materialne - dostatnie, wygodne życie oraz własna niezależność materialna.

¹ Badanie "Kobiety '93" - przygotowane we współpracy CBOS z Cambridge University - przeprowadzono w dniach 7-19 sierpnia '93 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych kobiet (N=1087).

Niezależność materialną od rodziny i męża najbardziej doceniają kobiety rozwiedzione, najmniej istotna wydaje się ona mężatkom. Dla 30% respondentek duże znaczenie ma również przyjaźń i oddani przyjaciele, choć nie musi to pozostawać w związku z bogatym życiem towarzyskim. Można przypuszczać, że nasze przyjaźnie są raczej związane z kręgiem życia domowego, rzadko wchodzą w sferę "towarzyskości". Te wartości wydają się dopełniać obrazu kobiety pragnącej przede wszystkim miłości oraz bezpiecznego i dostatniego życia w kręgu rodziny i przyjaciół.

W odróżnieniu od tych podstawowych kwestii - dla pań mniej się liczy kariera zawodowa (najbardziej cenią ją kobiety młode, jeszcze niezamężne) czy bogate życie kulturalne. Udanego życia seksualnego i urody przeciętna Polka również nie stawiałaby na pierwszym miejscu w swoim życiu. Niskie pozycje w hierarchii spraw ważnych dla kobiet zajmują wszystkie te wartości, które kojarzą się z indywidualistycznym, a nie rodzinnym podejściem do życia.

Jak udaje się kobietom realizować te najważniejsze dla nich wartości w życiu codziennym? Czy są zadowolone ze swego życia rodzinnego, z małżeństwa, z dzieci?

Tabela 1

w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona:	Wskazania respondentek				
	zdecydowanie zadowolona	raczej zadowolona	raczej niezadowolona	zdecydowanie niezadowolona	Trudno powiedzieć
- z tego, jak Pani wygląda, ubiera się	13	47	27	9	4
- z Pani małżeństwa N=702	48	43	5	2	2
- ze swoich dzieci N=852	67	30	1	0	1
- z sytuacji materialnej Pani gospodarstwa domowego	5	28	36	29	2
- ze swojego życia (ogólnie)	16	61	14	5	4

Większość kobiet akceptuje kształt swojego życia, choć w pełni jest nim usatysfakcjonowana co siódma ankietowana, a dwie trzecie są "raczej zadowolone". Najczęściej kobiety są zadowolone ze swoich dzieci. Małżeństwo natomiast dostarcza im nieco mniej satysfakcji. Co druga mężatka uważa swój związek za w pełni udany. Trochę mniej liczną grupę stanowią kobiety, dla których małżeństwo nie do końca spełnia ich oczekiwania, niemniej jednak są ze swego związku "raczej zadowolone".

Rzadziej kobiety satysfakcjonuje to, jak wyglądają, ubierają się, choć i tu osoby zadowolone stanowią 60%.

Najmniej powodów do zadowolenia dostarcza polskim kobietom stan i sytuacja materialna własnego gospodarstwa domowego. Zaledwie co trzecia stwierdza, że jest zadowolona z warunków, w jakich żyje.

Na ogólne poczucie zadowolenia z życia ma wpływ pozostawanie w stałym związku. Częściej zadowolone są mężatki, rzadziej panny. Spośród wszystkich ankietowanych kobiet najbardziej krytycznie zapatrują się na swoje życie kobiety rozwiedzione.

Poczuciu satysfakcji życiowej sprzyja wyższy poziom wykształcenia, lepsza sytuacja materialna i wyższa pozycja zawodowa. Do najbardziej zadowolonych z życia zaliczają się kobiety na stanowiskach kierowniczych i wykonujące wolne zawody, przedstawicielki prywatnej inicjatywy, a także gospodynie domowe. Najbardziej krytycznie oceniają własne życie robotnice niewykwalifikowane oraz rolniczki². Zależności te skłaniają do wniosku, że spełnianie się kobiety w pracy zawodowej - zwłaszcza gdy jest to praca samodzielna i mogąca dawać satysfakcję - nie jest dla kobiet tak mało ważne, jak wynikałoby z ich wypowiedzi. Realizowanie się poza domem sprzyja poczuciu zadowolenia. Jednocześnie wymowne jest, że najbardziej zadowolone są ze swojego życia te respondentki, które całkowicie mogą poświęcić się domowi.

Kobiety mieszkające na wsi gorzej oceniają swoją sytuację życiową niż mieszkanki miast - zwłaszcza największych aglomeracji. W ich wypowiedziach na temat najważniejszych w życiu kobiety wartości wcale nie mniejsze znaczenie niż dla mieszkanek dużych miast ma satysfakcja zawodowa. Nieco częściej za ważne w życiu kobiety uznawały urodę i dbałość o wygląd; rzadziej

² Zob. tabele aneksowe.

natomiast w ich wypowiedziach pojawiała się miłość i małżeństwo. Podobnie jak mieszkanki wielkich aglomeracji, a w odróżnieniu od respondentek mieszkających w dużych i małych miastach, za istotną uważały własną niezależność materialną. Być może zatem mamy tu do czynienia z pewną frustracją spowodowaną tym, że ocena własnego życia jest gorsza niż oczekiwania.

Większość spośród ankietowanych pań stwierdziła, że jest zadowolona z dzieci. Jedyną znaczącą grupę kobiet, które miały odmienne zdanie (12%), stanowią samotne matki - panny z dziećmi. Trochę mniejszą satysfakcję z dzieci mają najstarsze spośród respondentek (powyżej 65 roku życia), a także kobiety rozwiedzione i wdowy.

Poczuciu zadowolenia z dzieci sprzyja wyższy poziom wykształcenia, wyższa pozycja zawodowa kobiety, a także lepsze warunki materialne rodziny. Mniej zadowolone z dzieci są mieszkanki wsi oraz małych i średnich miast niż kobiety mieszkające w dużych i największych miastach.

Dzieci nie są warunkiem udanego związku. W równym stopniu są zadowolone z małżeństwa panie, które mają potomstwo, jak i bezdzietne respondentki. Częściej są to kobiety młode: uczennice, studentki, panie w wieku 25-34 lata, niż respondentki w średnim wieku i starsze.

Niewielkie znaczenie dla deklarowanego zadowolenia z małżeństwa ma dobór współmałżonków ze względu na poziom wykształcenia. Trochę częściej zadowolone ze swego związku są respondentki, których mężowie mają wykształcenie wyższe niż one same.

Istotną rolę w ocenie własnego małżeństwa odgrywa poziom dochodów rodziny. Im jest on wyższy, tym częściej kobiety zaliczają się do szczęśliwych mężatek.

Gospodynie domowe częściej niż kobiety pracujące zawodowo są zadowolone z małżeństwa. Jako w pełni udane rzadziej niż inne oceniały swoje małżeństwo robotnice wykwalifikowane, a także rolniczki i robotnice niewykwalifikowane. Przedstawicielki prywatnej inicjatywy ponad trzykrotnie częściej niż inne aktywne zawodowo kobiety twierdziły, że są niezadowolone z małżeństwa. Być może powodem jest osiągnięta przez nie wyższa pozycja zawodowa czy też wyższe dochody.

Istotnym elementem dla zadowolenia z małżeństwa - czy to ze względu na warunki życia, możliwości oderwania się od domowych problemów, obcowania z innymi ludźmi, czy też z racji dobierania się małżeństw - okazuje się miejsce zamieszkania. Im większa miejscowość, tym częściej spotkać można kobietę w pełni usatysfakcjonowaną swym związkiem.

Partnerstwo w małżeństwie

Aktywność zawodowa kobiet wpłynęła na dokonujący się, zwłaszcza w ostatniej generacji, rozkład tradycyjnego podziału ról w rodzinie, zgodnie z którym kobieta zajmowała się wyłącznie prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci, a mężczyzna zdobywał środki na utrzymanie. Jednym z celów naszego badania było udzielenie odpowiedzi na pytanie, jaki model życia w małżeństwie wydaje się obecnie kobietom najlepszy?

Uzyskano następujący rozkład preferencji dotyczący najlepszych, według respondentek, modeli życia rodzinnego.

▲ Mąż i żona mniej więcej tyle samo czasu przeznaczają na pracę, oboje w równym stopniu zajmują się domem i dziećmi	55%
▲ Jedynie mąż pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, żona zajmuje się prowadzeniem domu, wychowywaniem dzieci, organizacją życia towarzyskiego rodziny itp.	27%
▲ Zarówno mąż, jak i żona pracują zawodowo, mąż poświęca więcej czasu na pracę zawodową, żona zaś oprócz pracy zawodowej zajmuje się prowadzeniem domu, wychowywaniem dzieci	14%
▲ Trudno powiedzieć	3%

Ponad połowa ankietowanych pań preferuje partnerski model małżeństwa. Dwukrotnie mniej jest zwolenniczek tradycyjnego podziału ról, pozwalającego kobiecie skoncentrować się na obowiązkach domowych. Najmniej kobiet opowiada się za takim modelem małżeństwa, w którym kobieta, prócz pracy zawodowej, zajmuje się prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci.

A jak w rzeczywistości wygląda podział domowych obowiązków? Czy panowie stają się partnerami swoich żon w sytuacji, gdy one także zarabiają na dom i rodzinę? W jakim stopniu należąca dziś do typowych zjawisk praca zawodowa kobiety modyfikuje tradycyjny podział ról "domowych"?

Tabela 2

w procentach

Wyszczególnienie	Kto zazwyczaj wykonuje obowiązki domowe?	
	w rodzinie kobiet pracujących zawodowo	w rodzinie kobiet nie pracujących zawodowo
Przygotowanie posiłków		
- respondentka	67	85
- mąż	3	2
- wspólnie z mężem	14	6
- wspólnie z innymi członkami rodziny	6	3
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	10	5
Zmywanie naczyń		
- respondentka	53	68
- mąż	4	5
- wspólnie z mężem	13	8
- wspólnie z innymi członkami rodziny	10	5
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	20	15
Sprzątanie		
- respondentka	46	67
- mąż	2	4
- wspólnie z mężem	17	11
- wspólnie z innymi członkami rodziny	12	5
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	22	14
Pranie		
- respondentka	78	81
- mąż	1	3
- wspólnie z mężem	4	4
- wspólnie z innymi członkami rodziny	6	3
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	11	9

Tabela 2 cd.

w procentach

Wyszczególnienie	Kto zazwyczaj wykonuje obowiązki domowe?	
	w rodzinie kobiet pracujących zawodowo	w rodzinie kobiet nie pracujących zawodowo
Prasowanie		
- respondentka	75	79
- mąż	0	3
- wspólnie z mężem	4	4
- wspólnie z innymi członkami rodziny	6	2
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	14	12
Codziennie zakupy		
- respondentka	49	54
- mąż	10	12
- wspólnie z mężem	18	19
- wspólnie z innymi członkami rodziny	9	5
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	13	10
Odrabianie lekcji z dziećmi		
- respondentka	54	53
- mąż	11	15
- wspólnie z mężem	29	24
- wspólnie z innymi członkami rodziny	1	0
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	6	8
Zlecanie usług do wykonania		
- respondentka	21	18
- mąż	61	61
- wspólnie z mężem	24	17
- wspólnie z innymi członkami rodziny	4	2
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	2	5

Tabela 2 cd.

w procentach

Wyszczególnienie	Kto zazwyczaj wykonuje obowiązki domowe?	
	w rodzinie kobiet pracujących zawodowo	w rodzinie kobiet nie pracujących zawodowo
Załatwianie spraw urzędowych		
- respondentka	30	28
- mąż	40	46
- wspólnie z mężem	24	17
- wspólnie z innymi członkami rodziny	4	2
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	2	5
Wyrzucanie śmieci		
- respondentka	11	25
- mąż	29	28
- wspólnie z mężem	11	15
- wspólnie z innymi członkami rodziny	7	5
- inni członkowie rodziny poza respondentką i jej mężem	43	27

Większość rutynowych zajęć związanych z prowadzeniem domu należy do obowiązków kobiet. Na pomoc czy wyrękę ze strony mężów mogą liczyć przede wszystkim wtedy, gdy trzeba coś załatwić w urzędzie, zlecić jakieś naprawy domowe czy inne usługi do wykonania komuś z zewnątrz. Do innych domowych obowiązków, które mężczyźni biorą całkowicie na siebie w części rodzin respondentek, należą w kolejności: wynoszenie śmieci, odrabianie lekcji z dziećmi oraz robienie zakupów. Uznawane za typowo kobiece zajęcia, tj. gotowanie, pranie, prasowanie, sprzątanie mieszkania, a nawet zmywanie, bardzo rzadko przejmują mężczyźni.

Fakt, że kobieta pracuje zawodowo, niewiele zmienia w zachowaniach mężów. Kobiety pracujące tylko nieco częściej niż te, które pozostają w domu, mogą liczyć na pomoc z ich strony. Mężowie pracujących pań niewiele częściej pomagają w przygotowywaniu posiłków, zmywaniu naczyń czy sprzątanii. Podobnie jak mężowie kobiet niepracujących nie zajmują się niemal w ogóle praniem, nieco rzadziej nawet pomagają w prasowaniu, w mniejszym też stopniu wyręczają żony w odrabianiu lekcji z dziećmi i załatwianiu spraw urzędowych. W sumie mniejsze obciążenie typowo kobiecymi zajęciami domowymi pracujące zawodowo mężatki zawdzięczają bardziej pomocy innych członków rodziny - przede wszystkim matek, teściowych czy córek - niż swoich mężów.

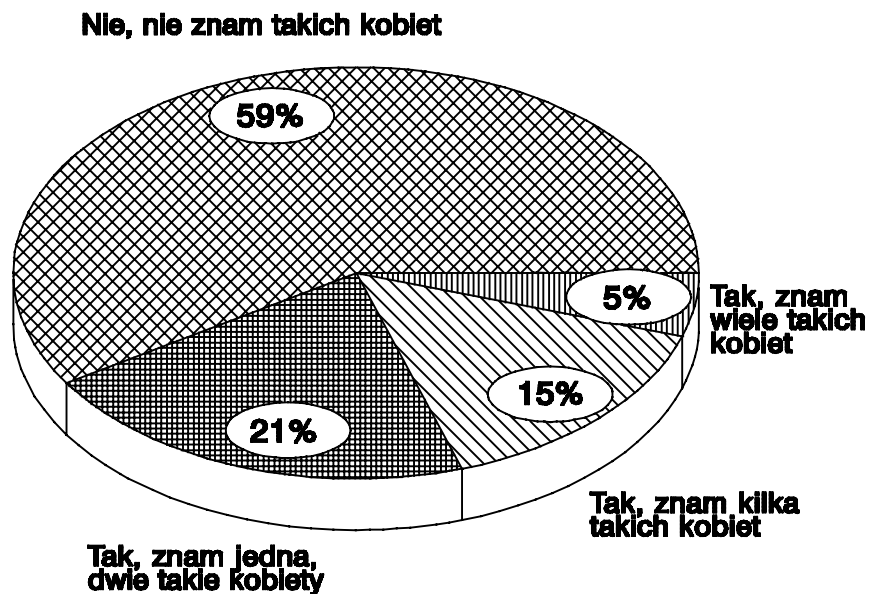
Spośród kobiet aktywnych zawodowo prawie wyłącznie zdane na siebie są kobiety mieszkające na wsi i w mniejszych miastach, a także w środkowozachodniej i wschodniej części kraju. Więcej obowiązków domowych, zwłaszcza jeśli chodzi o tradycyjnie kobiece zajęcia, mają kobiety mniej wykształcone, starsze, oceniające swe warunki materialne jako złe. Domowymi obowiązkami wyraźnie częściej są obarczone robotnice niewykwalifikowane i rolniczki.

Bardziej partnersko wykonywanie prac domowych traktują przede wszystkim mężowie kobiet z wyższym wykształceniem, mieszkający w dużych miastach, towarzysze życia przedstawicielek inteligencji i kadry kierowniczej oraz mężowie robotnic wykwalifikowanych. W najmniejszym stopniu czynnościami domowymi zajmują się rolnicy oraz mężowie robotnic niewykwalifikowanych.

Przemoc w małżeństwie

Stosowanie przemocy fizycznej w małżeństwie jest jednym z istotniejszych czynników destrukcyjnych dla związku kobiety i mężczyzny. Jest przy tym, przynajmniej w krajach takich jak Polska, jedną z trudniej ujawnianych patologii życia rodzinnego.

RYS. 1. ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE (ZADANE TYLKO MĘŻATKOM)
ZDARZA SIĘ CZASAMI, ŻE PODCZAS KLÓTNI MAŁŻEŃSKIEJ
MĄŻ UDERZY ŻONĘ. CZY ZNA PANI OSOBIŚCIE LUB Z WI-
DZENIA KOBIETY, KTÓRE PODCZAS KLÓTNI MAŁŻEŃSKIEJ
BYWAJĄ BITE PRZEZ MĘŻA?

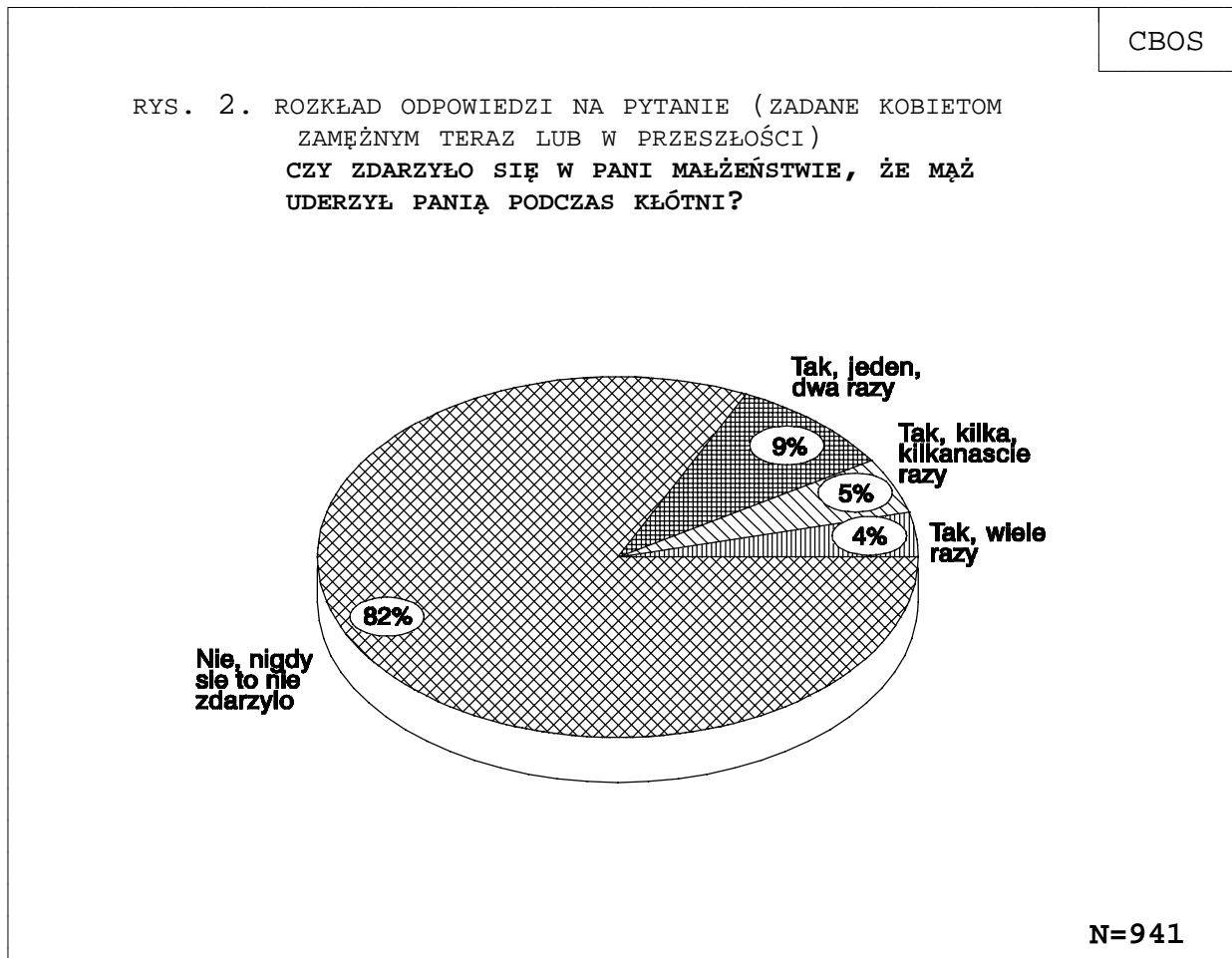

Trochę mniej niż połowa kobiet w Polsce zna osobiście czy spotyka w swym otoczeniu co najmniej jedną, dwie kobiety bite przez mężów. Co dwudziesta, jak się wydaje, żyje w środowisku, w którym przemoc fizyczna w małżeństwie należy do zjawisk nagminnych. Analiza danych socjodemograficznych nie pozwala jednak sprecyzować, w jakich środowiskach zjawisko to jest szczególnie nasilone. Respondentki, które - jak stwierdziły - znają wiele kobiet bitych przez mężów, należą do różnych grup społeczno-zawodowych, o różnych dochodach, równie często mieszkają na wsiach, jak i w miastach.

Najwięcej przypadków bicia żon przez mężów znają kobiety rozwiedzione oraz bezrobotne. Z wypowiedzi respondentek wynika, że z przykładami stosowania przemocy fizycznej przez mężów częściej zetknęły się mieszkanki wsi i największych miast.

Generalnie jednak o znanych przypadkach bicia kobiet przez mężów mówiono tym częściej, im wyższe było wykształcenie i pozycja zawodowa ankietowanych. Zaistnienie takich zdarzeń w swoim otoczeniu częściej potwierdzały kobiety młode (w wieku do 24 lat) oraz uczennice i studentki; rzadziej czyniły to starsze respondentki. Nie świadczy to, jak się wydaje, o częstszym w tych środowiskach stosowaniu przemocy przez mężów, lecz raczej wiąże się z mniejszymi oporami respondentek przed ujawnianiem tego rodzaju faktów i klasyfikowaniem tego rodzaju zjawisk jako patologicznych i rażących. Być może częściej mówią o tym kobiety, których środowisk to mniej dotyczy, ale one same widzą w tym zjawisko patologiczne i są na nie bardziej wyczulone.

Zdecydowana większość Pań twierdzi, że nigdy nie zostały uderzone przez męża (rys. 2).

Najczęściej kobiety rozwiedzione przyznawały, że ich mężom zdarzało się je uderzyć. Ponad 60% spośród nich stwierdziło, że przynajmniej raz zostały uderzone przez męża, a blisko co czwarta przyznała, że zdarzało się to wiele razy. Można przypuszczać, że mógł to być jeden z powodów rozpadu ich związku.

Z wypowiedzi respondentek wynika, że zjawisko stosowania przemocy w małżeństwie przez mężczyzn głównie dotyczy rodzin wiejskich. Nieco częściej mówiły też o tym kobiety mieszkające w wielkich aglomeracjach niż w dużych, średnich lub małych miastach. Przemocy fizycznej w małżeństwie sprzyjają gorsze warunki materialne. Nieistotny natomiast okazał się poziom wykształcenia męża. Spośród kobiet aktywnych zawodowo robotnice wykwalifikowane najczęściej przyznawały, że przypadki bicia przez męża podczas kłótni zdarzały się im wielokrotnie.

Dzieci - radość czy poświęcenie?

Posiadanie dzieci jest jedną z najważniejszych wartości w życiu kobiety. Wiąza się jednak z tym pewne "koszty", rozumiane zarówno metaforycznie, jak i dosłownie. Nawet jeśli kobieta utrzymuje po urodzeniu dziecka aktywność zawodową, siłą rzeczy musi ograniczyć zespół ról społecznych, jakie spełniała dotąd, na rzecz jednej: roli matki. Ograniczone zostają jej kontakty społeczne, zawęża się też jej uczestnictwo w życiu zbiorowości. Jak zapatrują się na te problemy współczesne Polki?

Mówi się dużo o skutkach, jakie ma dla kobiety posiadanie dziecka. Poniżej przedstawiamy kilka par stwierdzeń. Proszę powiedzieć, które stwierdzenie z każdej pary jest, Pani zdaniem, najbliższe rzeczywistości. Czy zazwyczaj kobiety, które mają niedorosłe dzieci:

częściej martwią się o przyszłość	91%
czy też	
rzadziej martwią się o przyszłość niż przed	
urodzeniem dzieci	3%
Trudno powiedzieć	6%
rzadziej chodzą do kina, teatru, czytają książki	81%
czy też	
równie często jak przed urodzeniem dzieci	
chodzą do kina, teatru, czytają książki	8%
Trudno powiedzieć	11%
poświęcają mniej czasu na spotkania z przyjaciółmi,	
znajomymi	77%
czy też	
poświęcają tyle samo czasu na spotkania z przyjaciółmi,	
znajomymi, jak przed urodzeniem dzieci	16%
Trudno powiedzieć	8%
ich życie staje się bardziej pełne, bardziej szczęśliwe	66%
czy też	
ich życie staje się monotonne, uboższe	18%
Trudno powiedzieć	16%
muszą zrezygnować z kariery, rozwoju w pracy zawodowej	33%
czy też	
nie muszą zrezygnować z kariery, rozwoju w pracy zawodowej ..	50%
Trudno powiedzieć	17%
dbają o wygląd zewnętrzny, atrakcyjność fizyczną	
mniej niż przed urodzeniem dzieci	31%
czy też	
dbają o wygląd zewnętrzny, atrakcyjność fizyczną	
tak samo jak przed urodzeniem dzieci	54%
Trudno powiedzieć	15%
mają gorszy niż przed urodzeniem dzieci kontakt z mężem	18%
czy też	
mają taki sam kontakt z mężem	57%
Trudno powiedzieć	25%

Powszechnie wyrażany jest pogląd, że posiadanie dzieci oznacza dla kobiety więcej zmartwień o przyszłość. Inne, bardziej bezpośrednie i konkretne "koszty" posiadania dzieci to przede wszystkim ograniczenie kontaktów towarzyskich i brak czasu na rozrywki kulturalne: czytanie książek, chodzenie do kina czy teatru. Ponad połowa ankietowanych nie zgadza się natomiast ze stwierdzeniem, że przyjście na świat dziecka musi spowodować rezygnację kobiety

z aspiracji zawodowych, z robienia kariery. Zdaniem podobnej liczby respondentek, nie ma to wpływu również na wygląd zewnętrzny kobiety - nie stają się ani mniej, ani bardziej zadbane niż przed urodzeniem dziecka. Niewiele pań (co piąta) uważa, że przyjście dziecka na świat i stopień, w jakim angażuje ono uwagę i czas matki, odbija się negatywnie na stosunkach między małżonkami. Przeciwny pogląd wyraża ponad połowa ankietowanych, a jedna czwarta nie ma zdania w tej kwestii. Zaliczają się do nich przede wszystkim respondentki, które nie mają dzieci. Można stąd wnosić, że istotne w tym wypadku były własne doświadczenia kobiet i co za tym idzie, iż problem ten nie funkcjonuje jako opinia obiegowa, powszechnie znana prawda.

W sumie większość ankietowanych - dwie trzecie - nie ma wątpliwości, że dziecko sprawia, iż życie staje się pełniejsze, bardziej szczęśliwe. Co piąta jednak sądzi, że czas i uwaga, które kobieta musi poświęcić dzieciom, w istocie powoduje pewne ograniczenia - niesie monotonię i zuboża życie kobiety. Z takim stwierdzeniem zgadzają się głównie kobiety bezdzietne.

Przekonanie, że dzięki macierzyństwu kobiety stają się bardziej szczęśliwe, jest tym częstsze, im wyższe jest wykształcenie respondentek. Częściej takiego zdania są kobiety mieszkające w miastach niż na wsi, raczej młodsze niż starsze - kobiety w wieku powyżej 55 lat często twierdzą, że dzieci powodują ograniczenia możliwości życiowych kobiety. Pogląd ten podzielają kobiety rozwiedzione, robotnice niewykwalifikowane oraz rolniczki.

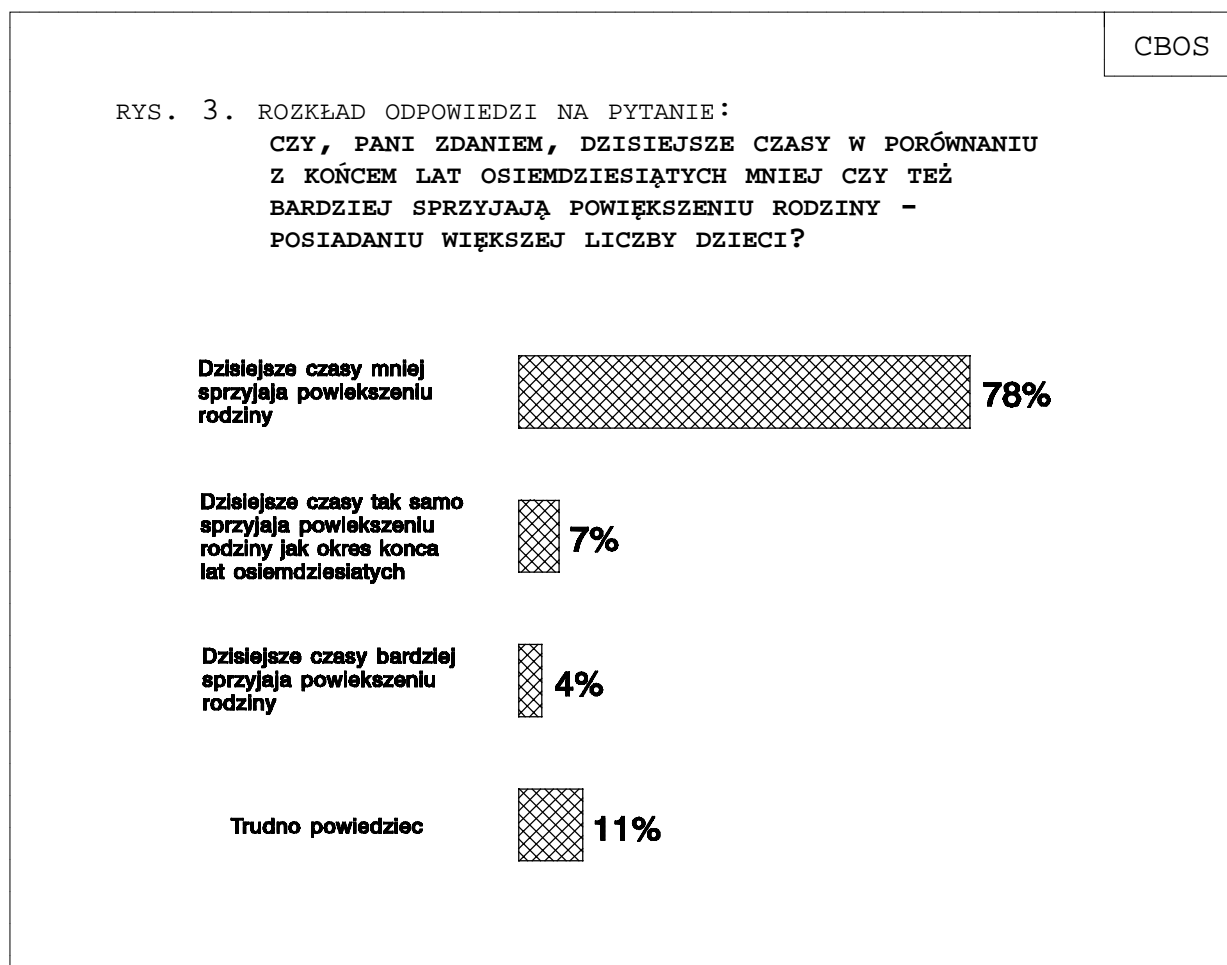
Opinie o kosztach, które kobieta musi ponieść w związku z posiadaniem dzieci, były zróżnicowane przede wszystkim ze względu na miejsce zamieszkania; w niewielkim stopniu różnicuje je wiek, prawie nieistotne okazały się dochody, a także fakt posiadania dzieci.

Dla mieszkanek wsi przyjście dziecka na świat częściej niż dla pozostałych kobiet wiąże się z ograniczeniami życia towarzyskiego i kulturalnego, oznacza konieczność rezygnacji z aspiracji zawodowych, a także wydatnie przyczynia się do tego, że kobieta przestaje dbać o siebie. We wszystkich tych kwestiach odmienne zdanie miały mieszkanki największych aglomeracji.

Pogląd, że konsekwencją posiadania dzieci jest mniejsza dbałość kobiet o własny wygląd, jak się wydaje, należy do przeszłości - jego popularność maleje też wraz z wiekiem.

Najbardziej zróżnicowane są opinie pań o skutkach, jakie posiadanie potomstwa niesie dla kariery zawodowej. O tym, że dziecko nie musi być powodem rezygnacji z aspiracji zawodowych, częściej są przekonane kobiety wykształcone, zajmujące kierownicze stanowiska, rzadziej zaś te, które zajmują niską pozycję zawodową i gorzej wykształcone, zwłaszcza robotnice niewykwalifikowane. Częściej też mieszkanki wsi niż dużych miast. I w tym wypadku niewielkie znaczenie dla opinii respondentek ma poziom dochodów.

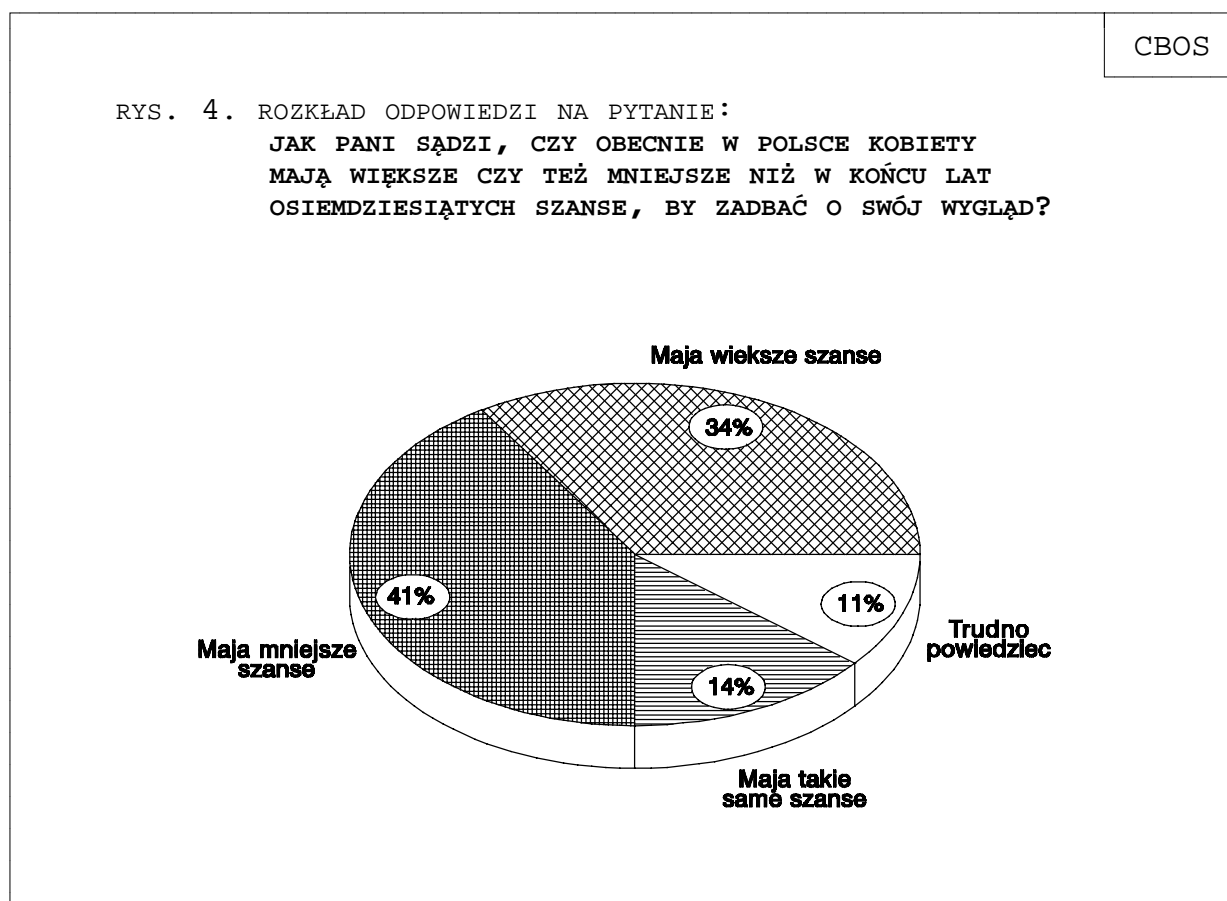
Ponad trzy czwarte kobiet uważa, że dzisiejsze czasy mniej sprzyjają powiększaniu rodziny niż okres końca lat osiemdziesiątych (rys. 3).

Pogląd taki częściej podzielają kobiety mające na utrzymaniu dzieci, niż respondentki mające dzieci dorosłe - "poza domem"; trochę rzadziej kobiety bezdzietne, młode - w wieku do 24 lat, uczennice i studentki, respondentki oceniające swe warunki materialne jako dobre. Jednak nawet w tych grupach dominuje przekonanie, że obecne czasy mniej sprzyjają powiększaniu rodziny.

Kobieta i jej świat

Zadowolenie ze swego wyglądu, to, w jakim stopniu kobieta ma poczucie, że jest zadbana, dobrze ubrana, ma dla niej niebagatelne znaczenie. Jak wobec przemian, które dokonały się na naszym rynku, powszechnego dostępu do atrakcyjnych towarów z jednej strony, a z drugiej wobec tak częstego poczucia ograniczeń finansowych, jawią się dziś kobietom ich szanse dbania o swój wygląd?

Ogólny bilans ocen, czy jest dziś łatwiej niż przed kilku laty zadbać o siebie czy też trudniej, jest ujemny. Jedna trzecia ankietowanych uważa, że obecnie kobiety mają większe możliwości. Więcej pań stwierdziło, że szanse kobiet, by wyglądać atrakcyjnie, są obecnie mniejsze niż w końcu lat osiemdziesiątych. Częściej opinię taką wyrażały mieszkanki wsi. Mieszkanki miast zgadzały się z nią tym częściej, im większe było zamieszkiwane miasto. Można zatem sądzić, że istotnym kryterium ocen mogła być dostępność do różnego rodzaju usług czy sklepów. W mniejszym stopniu - choć także znaczącym - na opinie kobiet wpływały dochody, jakimi dysponują.

Tabela 3

w procentach

Ile razy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy:	Wskazania respondentek		
	ani razu	1-2 razy	więcej niż 3 razy
- była Pani u fryzjera	39	33	28
- kupiła Pani sobie nowe buty	28	48	24
- kupiła Pani sobie coś nowego do ubrania	31	27	42
- korzystała Pani z usług gabinetu kosmetycznego	92	3	5
- korzystała Pani z gabinetu odnowy biologicznej	96	1	3

Wydatki "na siebie" to przede wszystkim zakupy rzeczy podstawowych, takich jak buty czy ubranie. Blisko jedna trzecia kobiet w ciągu ostatniego roku nie kupiła sobie jednak nic nowego z tych rzeczy. Z usług fryzjera kobiety mają zwyczaj korzystać raczej sporadycznie. Panie, które korzystały z jego usług przynajmniej raz w miesiącu, stanowią mniej niż 5% wszystkich respondentek, a częściej niż trzy razy w roku - mniej niż 30% badanych. Bardzo rzadko kobiety odwiedzają gabinety kosmetyczne. Aż 92% ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie było tam ani razu. Jeszcze większym luksusem dla naszych pań jest korzystanie z usług gabinetów odnowy biologicznej.

O swój wygląd i zawartość swojej szafy najbardziej troszczą się studentki i uczennice oraz kobiety młode w wieku poniżej 34 lat. Im są starsze, tym mniej czasu i pieniędzy poświęcają tym sprawom. Większą wagę do własnej atrakcyjności przywiązują panny i mężatki niż kobiety rozwiedzione; najmniej dbają o to wdowy. Kobiety aktywne zawodowo dbają o siebie w różnym stopniu w zależności od wykonywanego zawodu. Na zakup garderoby, wizyty u fryzjera czy kosmetyczki najwięcej czasu i pieniędzy przeznaczają panie na stanowiskach kierowniczych i przedstawicielki wolnych zawodów oraz prowadzące samodzielną działalność gospodarczą.

Jednym z podstawowych czynników, decydujących o małych wydatkach kobiet na własne potrzeby, jest oczywiście ograniczony budżet domowy. Wśród pań, które w ciągu ostatniego roku nie kupiły sobie na przykład nic nowego z garderoby, czterokrotnie liczniejszą grupę stanowiły respondentki o najniższych dochodach (poniżej 500 tys. na osobę w rodzinie) niż kobiety, w których rodzinach dochód wynosi powyżej dwóch milionów na osobę.

Warto zauważyć, że zachowania kobiet wyraźniej niż dochody różnicuje poziom wykształcenia. Aż 81% kobiet z wyższym wykształceniem zakupiło więcej niż trzy rzeczy do ubrania. Wśród respondentek z wykształceniem podstawowym - było ich zaledwie 16%.

W dużo większym stopniu dbają o swój wygląd mieszkanki wielkich aglomeracji niż kobiety żyjące w małych miasteczkach, a zwłaszcza na wsi. Przy czym te ostatnie nie tylko rzadziej niż pozostałe bywają u fryzjera, w zakładach kosmetycznych czy gabinetach odnowy biologicznej, co ma niewątpliwie związek z mniejszą niż w przypadku mieszkanek miast dostępnością takich usług, ale też częściej niż pozostałe ograniczają zakupy garderoby. Co druga z mieszkanek wsi nie kupiła sobie nic nowego do ubrania w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy.

Istotne jest, jakie skutki dla samopoczucia i oceny własnej atrakcyjności niesie niemożność zaspokojenia takich "kobięcych potrzeb" jak: kupowanie sobie ładnych ubrań czy pielęgnacja urody, a także, jakiego rodzaju zabiegi i zachowania służące podniesieniu własnej atrakcyjności są najważniejsze dla poczucia zadowolenia z własnego wyglądu.

		CBOS
Wi kszy stopie zadowolenia z własnego wygl du		
Częstość kupowania nowego obuwia	0,18	
Częstość nabywania nowych ubrań	0,13	
Częstość wizyt u kosmetyczki	0,09	
Częstość korzystania z gabinetów odnowy biologicznej	0,07	
Częstość wizyt u fryzjera	zależność nieistotna	

Zależności istotne na poziomie istotności mniejszym/równym 0.05.

Zależności pomiędzy poczuciem zadowolenia z własnego wyglądu a omawianymi tu zachowaniami okazują się słabe. To, jak kobiety oceniają swój wygląd i w jakim stopniu są nim usatysfakcjonowane, ma w sumie niewielki związek z tym, jak często zaopatrują się w nowe rzeczy do ubrania, buty czy korzystają z usług takich placówek, jak fryzjer, gabinety kosmetyczne czy gabinety odnowy biologicznej. Prawdopodobnie w dużej mierze mamy tu do czynienia ze świadomym kształtowaniem i zaspokajaniem własnych potrzeb stosownie do możliwości i aspiracji. Być może też poczucie zadowolenia z własnego wyglądu zależy np. od akceptacji najbliższego otoczenia - męża, rodziny, dzieci.

Ograniczone zasoby finansowe, liczne obowiązki i zbyt mało wolnego czasu są często przyczyną, dla której kobiety rezygnują z własnych planów, aspiracji czy potrzeb. Jakich ambicji i potrzeb kobiety nie zaspokajają na co dzień, według jakiej hierarchii ważności dokonują one swych wyborów? W odpowiedzi na jedno z pytań otwartych, które posłużyły nam do zbadania tego zagadnienia, uzyskaliśmy następujący rozkład preferencji:

Powiedzmy, że dostała Pani nagle 10 mln złotych. Proszę powiedzieć, na co przeznaczyłaby Pani te pieniądze:

Dom

- wyposażenie domu/mieszkania (meble, sprzęt gosp. domowego itp.) 31%
- remont domu/mieszkania, zakup materiałów budowlanych 16%
- zaległe czynsze i inne opłaty 4%

Wydatki na dzieci/wnuki 20%

Rozrywki kulturalne oraz wczasy, podróże, wycieczki 15%

Podstawowe potrzeby 13%

Wydatki na siebie (na "własne przyjemności", zakupy dla siebie) 9%

Zaledwie co dziesiąta z ankietowanych pań przeznaczyłaby te pieniądze na własne potrzeby, na wydatki dla siebie. Największą ambicją okazuje się dom. Najliczniejsza grupa ankietowanych twierdzi, że pieniądze te byłyby okazją do zakupu czegoś do domu: nowych mebli, sprzętu gospodarstwa domowego. Niespełna jednej piątej respondentek pomogłyby zaspokoić podstawowe potrzeby rodziny, takie jak: zakup odzieży czy butów, albo stałyby się częścią wydatków na żywność lub opłacenie czynszu. Dwukrotnie częściej niż na własne przyjemności czy zakupy dla siebie kobiety przeznaczyłaby pieniądze na potrzeby czy przyjemności dzieci lub wnuków.

O hierarchii upodobań i strukturze odczuwanych braków świadczyć może ilość czasu, jaką chciałoby się przeznaczyć na zajęcia, nie mieszczące się zazwyczaj w codziennym rozkładzie dnia lub mieszczące się w nim w zbyt małym i nie satysfakcjonującym nas stopniu. W odpowiedzi na pytanie otwarte: "Gdyby miała Pani mniej zajęć, to na co poświęciłaby Pani ten zaoszczędzony czas?" uzyskaliśmy następujący rozkład preferencji:

- ▶ rozrywki kulturalne (lektura, kino, teatr) **29%**
- ▶ odpoczynek, relaks, sen **17%**
- ▶ podróże, wyjazdy, urlop **14%**
- ▶ czas dla dzieci/wnuków **13%**

▶ spacer, wycieczki	10%
▶ życie towarzyskie	10%
▶ typowo kobiece hobby (robienie na drutach itp.)	6%
▶ czas dla siebie (własne zainteresowania, wizyta u kosmetyczki, fryzjera, lekarza)	4%

Najwięcej kobiet odczuwa niedosyt rozrywek kulturalnych. Zaoszczędzony czas byłby dla prawie 30% kobiet okazją do sięgnięcia po lekturę, pójścia do teatru czy kina. Co dziesiąta spędziłaby go najchętniej w towarzystwie znajomych czy przyjaciół. Prawie jedna piąta z ankietowanych kobiet czuje się przemęczona - najchętniej wolny czas przeznaczyłaby na odpoczynek, relaks lub sen. Często też kobiety odczuwają brak czasu na aktywny wypoczynek: spacer i wycieczki. Co szósta wybrałaby się w podróż bądź wyjechała na urlop. Zwłaszcza kobiety aktywne zawodowo dodatkowy wolny czas najchętniej poświęciłyby dzieciom czy wnukom. Na końcu listy preferowanych przez panie form spędzenia wolnego czasu był zamiar przeznaczenia go na własne potrzeby, zadbania o siebie.

Wśród Polek utrzymuje się dość tradycyjna hierarchia życiowych wartości. Zdecydowanie przeważa orientacja, którą można by określić jako "rodzinnocentryczne". Najbardziej liczą się wartości związane z życiem rodzinnym: partner, jego miłość, przyszłość i szczęście dzieci. Nawet cenione przyjaźnie wiążą się raczej z kręgiem domowym, niż z szerszym rozumianym życiem towarzyskim. Ważne są również materialne podstawy szczęścia rodzinnego. Stosunkowo niedoceniana jest natomiast kariera zawodowa, co pozwala sądzić, że -zdaniem większości respondentek - życie kobiety ma szansę spełnić się raczej w rodzinie niż w aktywności zawodowej. Ani uroda, ani udane życie seksualne czy uczestnictwo w życiu kulturalnym nie są tym, "co najważniejsze" w życiu kobiety.

Można sądzić, że większości pań udaje się zrealizować te wartości życiowe, do których najbardziej są przywiązane. Tylko nieliczne spośród badanych nie były usatysfakcjonowane swym obecnym związkiem lub też własne dzieci zawiodły ich nadzieje. Sytuacja materialna własnego gospodarstwa domowego pozostawia najwięcej do życzenia.

Ponad połowa kobiet to zwolenniczki partnerskiego modelu małżeństwa. Jedna czwarta uważa za najlepszy tradycyjny podział ról w rodzinie, w którym nie pracująca zawodowo kobieta pełni wobec męża i dzieci rolę "strażniczki domowego ogniska". Niewielka grupa kobiet natomiast chciałaby pracować zarobkowo i jednocześnie być zdana tylko na siebie w utrzymaniu i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wydaje się jednak, że ten najmniej akceptowany przez kobiety rozkład ról w rodzinie jest obecnie najbardziej powszechny - obowiązki domowe prawie wyłącznie są domeną kobiet. Praca zawodowa kobiet tylko w niewielkim stopniu modyfikuje uświęcone tradycją zachowania ich partnerów.

Trudno ocenić, jakie w istocie są rozmiary takiego zjawiska, jak stosowanie przemocy fizycznej w małżeństwie. Z wypowiedzi respondentek wynika, że więcej niż w osiemdziesięciu rodzinach na sto nigdy nie zdarzyło się, by mąż uderzył żonę. Kobiety jednak, jak się wydaje, raczej ukrywają tego rodzaju zdarzenia przed światem zewnętrznym. Co dwudziesta z ankietowanych pań przyznała, że takie sytuacje należały do częstych w jej małżeństwie.

Zmiany, jakie dokonały się w Polsce, są oceniane bardzo krytycznie. Ponad trzy czwarte ogółu badanych stwierdziło, że dzisiejsze czasy mniej sprzyjają powiększeniu rodziny niż koniec lat osiemdziesiątych. Większość respondentek stwierdziła również, że - pomimo pełnego asortymentu towarów w sklepach - kobiecie jest trudniej zadbać o siebie dzisiaj niż kiedyś. Prawdopodobnie odzwierciedla to pewne ogólniejsze niezadowolenie z efektów, jakie przyniosły im reformy, panujące wśród części społeczeństwa.

Rodzina i dom są najbardziej cenioną wartością także w aspekcie czysto materialnym. Większość respondentek najchętniej właśnie na dom, jego wyposażenie, remont bądź nawet tylko utrzymanie wydałaby swoje dodatkowe, otrzymane "extra" dochody.

Wydaje się, że dla polskich kobiet rodzina pozostaje najbardziej stabilnym i trwałym wyznacznikiem życiowych wartości.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona ze swojego życia?

(%)

	Zdecydowanie zadowolona	Raczej zadowolona	Raczej niezadowolona	Zdecydowanie niezadowolona	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	61	14	5	5	1086
Wiek						
do 24 lat	17	67	11	2	3	132
25-34	21	63	9	3	4	208
35-44	18	56	14	7	5	240
45-54	12	65	15	4	4	152
55-64	15	57	16	7	5	164
65 lat i więcej	14	60	17	4	4	182
Stan cywilny						
Panna	14	63	14	6	3	159
Meżatka	19	63	10	4	4	703
Rozwódka	4	44	34	12	6	50
Wdowa	10	57	21	6	6	174
Miejsce zamieszkania						
Wieś	8	53	22	14	4	280
Miasto do 20 tys.	11	63	17	2	6	178
od 21 do 100 tys.	19	64	10	2	5	447
101-500 tys.	24	69	6	0	2	127
501 tys. i więcej mieszk.	47	47	2	0	4	47
Region						
Północny	11	60	18	5	6	121
Zachodni	19	58	12	9	2	119
Środkowozachodni	19	64	9	4	4	165
Środkowy	18	52	18	3	9	185
Wschodni	16	68	12	2	2	127
Południowo-wschodni	13	62	18	2	5	164
Południowo-zachodni	17	63	10	7	3	205
Wykształcenie						
Podstawowe	13	59	16	6	6	414
zasadnicze zawodowe	16	61	13	6	4	190
Srednie	19	62	12	3	3	407
Wyższe	23	64	11	1	1	75
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	75	7	1	3	73
Prac.umysł.niż.szczebła	19	62	13	1	4	157
Pracownicy fiz.- umysł.	19	59	10	3	10	73
Robotnicy wykwalifikowani	10	74	11	3	2	62
Robotnicy niewykwalifik.	12	51	25	4	8	51
Rolnicy	9	66	19	5	2	64
Prywatni przedsiębiorcy	17	72	6	0	6	18
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	15	58	16	7	4	338
Uczniowie i studenci	18	70	7	2	2	44
Bezrobotni	16	51	14	11	7	97
Gospodynie domowe i inni	27	58	9	3	4	105
Dochoły na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	11	52	23	8	6	62
500 tys. - 999 tys.	12	61	15	6	5	265
1000 tys. - 1499 tys.	19	58	13	4	6	279
1500 tys. - 1999 tys.	16	63	13	4	4	223
2000 tys. i powyżej	19	64	11	4	3	231
Ocena własnych war. mater.						
Źle	9	57	20	9	5	460
Srednie	18	65	10	2	5	450
Dobre	30	62	5	0	2	175
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	22	59	14	2	3	97
Raz w tygodniu	15	63	12	5	5	635
Kilka razy w roku	19	58	17	3	3	260
W ogóle nie uczestniczy	12	54	18	10	6	94
Zainteresowanie polityką						
Duże	27	52	15	3	3	60
Srednie	17	65	11	4	4	327
Małe lub żadne	15	60	15	5	5	699
Poglądy polityczne						
Lewica	19	59	14	4	4	192
Centrum	16	65	13	4	3	272
Prawica	23	60	12	1	3	143
Trudno powiedzieć	14	60	15	6	6	474

Tabela 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona ze swoich dzieci?

(%)

	Zdecydowa- nie zado- wolona	Raczej zadowolona	Raczej nieza- dowolona	Zdecydowa- nie nieza- dowolona	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	30	1	0	1	852
Wiek						
do 24 lat	77	23	0	0	0	30
25-34	76	24	0	0	0	177
35-44	68	30	1	0	0	212
45-54	67	30	0	0	3	132
55-64	62	34	3	1	0	142
65 lat i więcej	59	34	4	1	2	151
Stan cywilny						
Panna	59	29	12	0	0	17
Meżatka	71	28	1	0	0	640
Rozwódka	60	30	0	8	3	40
Wdowa	55	39	3	1	3	155
Miejsce zamieszkania						
Wieś	65	32	2	1	0	224
Miasto do 20 tys.	60	38	1	0	1	149
od 21 do 100 tys.	68	29	2	1	1	355
101-500 tys.	79	20	0	0	1	87
501 tys. i więcej mieszk.	82	12	0	0	6	33
Region						
Północny	67	26	4	2	1	98
Zachodni	75	22	1	1	0	89
Środkowo-zachodni	78	20	1	1	0	122
Środkowy	70	28	1	0	1	152
Wschodni	64	34	0	0	2	103
Południowo-wschodni	58	38	2	0	2	125
Południowo-zachodni	63	35	1	0	1	163
Wykształcenie						
Podstawowe	59	37	3	1	1	344
Żasadnicze zawodowe	72	26	1	1	1	145
Srednie	73	26	0	0	1	302
Wyższe	82	18	0	0	0	61
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	79	21	0	0	0	56
Prac.umysł.niż.szczebla	71	27	0	0	2	125
Pracownicy fiz.- umysł.	65	35	0	0	0	54
Robotnicy wykwalifikowani	64	36	0	0	0	47
Robotnicy niewykwalifik.	68	32	0	0	0	38
Rolnicy	64	34	2	0	0	61
Prywatni przedsiębiorcy	86	14	0	0	0	14
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	62	32	4	1	1	284
Uczniowie i studenci	100	0	0	0	0	3
Bezrobotni	74	25	0	0	1	73
Gospodynie domowe i inni	71	27	1	0	1	96
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	57	43	0	0	0	54
500 tys. - 999 tys.	67	30	1	0	0	227
1000 tys. - 1499 tys.	67	28	3	0	1	218
1500 tys. - 1999 tys.	65	32	1	1	1	172
2000 tys. i powyżej	73	26	1	0	1	164
Ocena własnych war. mater.						
Źle	63	34	2	1	1	374
Średnie	68	29	2	1	1	357
Dobre	80	17	0	0	2	121
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	68	23	4	3	1	73
Raz w tygodniu	65	32	2	0	1	507
Kilka razy w roku	73	26	0	0	0	201
W ogóle nie uczestniczy	68	30	1	0	1	71
Zainteresowanie polityką						
Duże	69	29	2	0	0	49
Srednie	73	25	1	0	0	262
Małe lub żadne	65	32	1	1	1	541
Poglądy polityczne						
Lewica	73	25	1	1	1	161
Centrum	70	28	2	0	0	217
Prawica	71	28	1	1	0	109
Trudno powiedzieć	63	34	2	0	1	363

Tabela 3. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona z Pani małżeństwa?

(%)

	Zdecydowanie zadowolona	Raczej zadowolona	Raczej niezadowolona	Zdecydowanie niezadowolona	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	43	5	2	2	702
Wiek						
do 24 lat	45	45	7	0	2	44
25-34	56	40	2	1	1	174
35-44	46	44	5	3	3	200
45-54	44	45	7	3	1	123
55-64	43	49	7	1	1	105
65 lat i więcej	54	35	7	2	2	54
Stan cywilny						
Mężatka	48	43	5	2	2	702
Miejsce zamieszkania						
Wieś	38	48	9	4	2	164
Miasto do 20 tys.	49	43	4	2	2	122
od 21 do 100 tys.	47	45	5	2	1	294
101-500 tys.	63	33	3	1	0	86
501 tys. i więcej mieszk.	74	23	3	0	0	31
Region						
Północny	47	41	7	3	3	73
Zachodni	55	37	1	6	1	84
Środkowozachodni	65	25	7	1	2	111
Środkowy	45	45	4	2	2	121
Wschodni	47	42	6	1	3	79
Południowo-wschodni	39	53	6	1	1	104
Południowo-zachodni	41	54	5	1	0	130
Wykształcenie						
Podstawowe	45	44	7	1	2	227
Żasadnicze zawodowe	45	48	4	1	1	142
Średnie	52	39	4	3	2	275
Wyższe	48	47	3	2	0	58
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	41	49	6	4	0	51
Prac.umysł.niż.szczebła	53	38	4	3	2	120
Pracownicy fiz.- umysł.	48	46	4	0	2	56
Robotnicy wykwalifikowani	28	67	4	0	0	46
Robotnicy niewykwalifik.	40	45	8	8	0	40
Rolnicy	39	52	5	2	2	56
Prywatni przedsiębiorcy	53	29	18	0	0	17
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	50	38	8	2	2	146
Uczniowie i studenci	60	20	0	0	20	5
Bezrobotni	52	39	6	0	3	66
Gospodynie domowe i inni	57	40	1	1	1	98
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł.	40	50	5	2	2	42
500 tys. - 999 tys.	43	48	5	1	2	187
1000 tys. - 1499 tys.	48	43	5	2	2	185
1500 tys. - 1999 tys.	51	42	6	2	0	130
2000 tys. i powyżej	55	37	5	3	1	143
Ocena własnych war. mater.						
Źle	43	46	7	3	2	287
Średnie	47	45	5	2	1	297
Dobre	65	31	3	1	0	118
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	48	39	11	2	0	44
Raz w tygodniu	48	45	4	2	1	428
Kilka razy w roku	50	39	8	2	2	179
W ogóle nie uczestniczy	41	47	6	2	4	51
Zainteresowanie polityką						
Duże	56	28	8	8	0	39
Średnie	51	42	4	2	2	226
Małe lub żadne	46	45	6	1	2	437
Poglądy polityczne						
Lewica	57	35	6	1	1	141
Centrum	48	42	5	3	2	190
Prawica	48	47	3	2	0	94
Trudno powiedzieć	44	47	6	2	2	275

Tabela 4. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona z tego, jak Pani wygląda, ubiera się?
(%)

	Zdecydowanie zadowolona	Raczej zadowolona	Raczej niezadowolona	Zdecydowanie niezadowolona	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	47	28	9	4	1085
Wiek						
do 24 lat	18	50	23	6	2	131
25-34	13	46	32	8	1	208
35-44	9	41	34	14	2	240
45-54	11	45	31	11	3	152
55-64	12	43	30	11	4	164
65 lat i więcej	14	57	14	4	12	182
Stan cywilny						
Panna	17	52	21	7	3	158
Meżatka	12	45	31	10	3	703
Rozwódka	8	42	30	18	2	50
Wdowa	11	51	20	7	11	174
Miejsce zamieszkania						
Wieś	6	37	35	18	4	280
Miasto do 20 tys.	8	44	33	8	7	178
od 21 do 100 tys.	13	51	26	6	4	447
101-500 tys.	21	58	17	2	2	126
501 tys. i więcej mieszk.	36	38	11	11	4	47
Region						
Północny	14	43	30	10	3	121
Zachodni	12	45	27	12	5	119
Środkowo-zachodni	11	50	27	6	5	165
Środkowy	14	34	32	15	5	185
Wschodni	12	51	21	12	4	127
Południowo-wschodni	13	50	28	5	4	163
Południowo-zachodni	13	53	26	7	2	205
Wykształcenie						
Podstawowe	12	46	28	7	7	414
Żasadnicze zawodowe	11	46	29	13	2	190
Srednie	14	47	26	10	2	406
Wyższe	11	48	31	8	3	75
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	55	29	8	3	73
Prac.umysł.niż.szczebla	12	50	27	10	2	157
Pracownicy fiz.- umysł.	19	30	33	14	4	73
Robotnicy wykwalifikowani	13	50	24	13	0	62
Robotnicy niewykwalifik.	16	43	33	6	2	51
Rolnicy	6	45	33	13	3	64
Prywatni przedsiębiorcy	17	44	28	11	0	18
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	13	51	22	8	7	338
Uczniowie i studenci	16	53	23	2	5	43
Bezrobotni	7	44	34	12	2	97
Gospodynie domowe i inni	17	36	34	9	4	105
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	6	39	37	15	3	62
500 tys. - 999 tys.	8	43	34	11	4	265
1000 tys. - 1499 tys.	13	46	25	11	4	279
1500 tys. - 1999 tys.	14	50	26	7	4	223
2000 tys. i powyżej	17	53	22	6	3	230
Ocena własnych war. mater.						
Źle	7	40	34	14	5	460
Średnie	13	52	26	6	4	450
Dobre	26	52	15	5	2	174
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	20	54	15	6	5	97
Raz w tygodniu	11	49	28	9	4	634
Kilka razy w roku	13	41	31	11	4	260
W ogóle nie uczestniczy	16	41	27	12	4	94
Zainteresowanie polityką						
Duże	18	40	30	7	5	60
Srednie	12	48	27	11	2	327
Małe lub żadne	12	46	28	8	5	698
Poglądy polityczne						
Lewica	10	45	29	11	5	191
Centrum	14	45	29	11	1	272
Prawica	10	57	24	5	4	143
Trudno powiedzieć	13	46	27	9	5	474

Tabela 5. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pani obecnie zadowolona czy też niezadowolona z sytuacji materialnej Pani gospodarstwa domowego? (%)

	Zdecydowa- nie zado- wolona	Raczej zadowolona	Raczej nieza- dowolona	Zdecydowa- nie nieza- dowolona	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	28	36	29	2	1086
Wiek						
do 24 lat	7	28	35	29	2	132
25-34	7	25	39	28	1	208
35-44	3	25	30	40	3	240
45-54	4	26	39	30	2	152
55-64	3	26	38	30	2	164
65 lat i więcej	4	38	39	16	2	182
Stan cywilny						
Panna	7	28	33	30	1	159
Meżatka	5	28	37	29	2	703
Rozwódka	2	12	38	46	2	50
Wdowa	3	32	36	26	3	174
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	7	24	68	0	280
Miasto do 20 tys.	0	8	52	38	1	178
od 21 do 100 tys.	2	36	45	14	3	447
101-500 tys.	11	64	22	1	2	127
501 tys.i więcej mieszk.	47	45	6	0	2	47
Region						
Północny	2	23	39	36	0	121
Zachodni	3	32	28	35	3	119
Środkowozachodni	3	27	35	35	1	165
Środkowy	7	23	36	31	3	185
Wschodni	5	32	35	26	2	127
Południowo-wschodni	3	29	43	21	3	164
Południowo-zachodni	7	31	35	25	2	205
Wykształcenie						
Podstawowe	3	27	38	30	2	414
Żasadnicze zawodowe	3	21	33	41	3	190
Srednie	6	31	35	26	2	407
Wyższe	11	37	37	15	0	75
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	32	40	19	1	73
Prac.umysł.niż.szczebla	4	31	33	31	1	157
Pracownicy fiz.- umysł.	7	36	34	22	1	73
Robotnicy wykwalifikowani	2	26	40	27	5	62
Robotnicy niewykwalifik.	4	10	45	41	0	51
Rolnicy	2	31	28	38	2	64
Prywatni przedsiębiorcy	6	44	39	11	0	18
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	2	31	39	25	3	338
Uczniowie i studenci	9	32	34	25	0	44
Bezrobotni	5	11	26	54	4	97
Gospodynie domowe i inni	8	26	36	30	0	105
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł.	0	10	21	68	2	62
500 tys. - 999 tys.	0	17	32	48	2	265
1000 tys. - 1499 tys.	4	24	44	26	2	279
1500 tys. - 1999 tys.	6	28	43	22	1	223
2000 tys. i powyżej	9	50	29	11	2	231
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	7	35	56	1	460
Średnie	2	37	44	14	3	450
Dobre	21	59	18	1	2	175
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	33	37	26	2	97
Raz w tygodniu	4	29	37	29	2	635
Kilka razy w roku	7	25	37	30	1	260
W ogóle nie uczestniczy	6	27	29	35	3	94
Zainteresowanie polityką						
Duże	10	32	37	20	2	60
Srednie	6	28	38	28	1	327
Małe lub żadne	4	28	35	31	3	699
Poglądy polityczne						
Lewica	3	29	38	29	2	192
Centrum	5	25	40	28	2	272
Prawica	6	36	38	19	1	143
Trudno powiedzieć	4	27	33	34	2	474

Tabela 6. Który z podanych niżej sposobów życia uważa Pani za najlepszy?
 1 - jedynie mąż pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, żona zajmuje się prowadzeniem domu, wychowaniem dzieci, organizacją życia towarzyskiego rodziny itp. 2 - zarówno mąż jak i żona pracują zawodowo, mąż poświęca więcej czasu na pracę zawodową, żona zaś oprócz pracy zawodowej zajmuje się prowadzeniem domu, wychowaniem dzieci. 3 - mąż i żona mniej więcej tyle samo czasu przeznaczają na pracę, oboje w równym stopniu zajmują się domem i dziećmi

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	14	55	3	1083
Wiek					
do 24 lat	15	12	70	3	132
25-34	26	14	59	1	207
35-44	27	15	57	1	240
45-54	25	19	56	1	151
55-64	32	14	49	5	164
65 lat i więcej	39	12	40	9	181
Stan cywilny					
Panna	17	9	69	5	158
Mężatka	29	16	54	1	702
Rozwódka	14	20	59	6	49
Wdowa	38	10	44	8	174
Miejsce zamieszkania					
Wies	35	13	49	3	279
Miasto do 20 tys.	25	15	57	2	178
od 21 do 100 tys.	27	14	55	4	445
101-500 tys.	18	20	60	2	127
501 tys. i więcej mieszk.	26	9	62	4	47
Region					
Północny	29	16	53	3	120
Zachodni	19	17	61	3	119
Środkowozachodni	36	13	50	1	165
Środkowy	28	12	58	2	185
Wschodni	23	17	58	2	126
Południowo-wschodni	31	15	48	6	163
Południowo-zachodni	25	13	57	5	205
Wykształcenie					
Podstawowe	37	14	44	6	413
Zasadnicze zawodowe	29	11	57	3	190
Srednie	21	16	62	1	406
Wyższe	12	18	70	0	74
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	15	18	67	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	17	19	62	1	156
Pracownicy fiz. - umysł.	16	16	66	1	73
Robotnicy wykwalifikowani	29	11	53	6	62
Robotnicy niewykwalifik.	35	12	53	0	51
Rolnicy	25	14	56	5	64
Prywatni przedsiębiorcy	6	17	78	0	18
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	35	13	45	6	337
Uczniowie i studenci	14	11	75	0	44
Bezrobotni	25	17	57	1	96
Gospodynie domowe i inni	48	8	44	1	105
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	38	11	51	0	61
500 tys. - 999 tys.	31	12	55	2	264
1000 tys. - 1499 tys.	27	19	51	4	278
1500 tys. - 1999 tys.	33	14	50	3	223
2000 tys. i powyżej	21	13	62	3	231
Ocena własnych war. mater.					
Złe	32	14	52	3	459
Srednie	27	14	55	4	448
Dobre	21	17	60	2	175

Tabela 7. Czy zna Pani osobiście lub z widzenia kobiety, które podczas konfliktów małżeńskich bywają bite przez męża? 1 - tak, znam wiele takich kobiet, 2 - tak, znam kilka takich kobiet, 3 - tak, znam jedną, dwie takie kobiety, 4 - nie, nie znam takich kobiet

(%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	5	15	20	60	1077
Wiek					
do 24 lat	5	19	23	52	130
25-34	4	17	21	57	207
35-44	6	21	23	50	239
45-54	5	12	22	61	151
55-64	4	13	17	65	162
65 lat i więcej	3	7	17	73	180
Stan cywilny					
Panna	5	17	23	54	155
Mężatka	5	15	21	59	700
Rozwódka	12	27	24	37	49
Wdowa	1	10	16	72	173
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	19	21	54	276
Miasto do 20 tys.	4	8	22	66	178
od 21 do 100 tys.	4	15	19	62	445
101-500 tys.	5	17	21	56	126
501 tys.i więcej mieszk.	4	11	27	58	45
Region					
Północny	6	16	21	57	119
Zachodni	7	23	15	55	119
Środkowozachodni	4	11	20	66	164
Środkowy	3	15	23	58	180
Wschodni	7	16	23	54	127
Południowo-wschodni	4	16	23	57	164
Południowo-zachodni	4	13	18	65	204
Wykształcenie					
Podstawowe	5	10	19	67	410
Zasadnicze zawodowe	5	20	19	56	188
Średnie	5	18	22	55	404
Wyższe	7	16	28	49	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	4	18	30	48	73
Prac. umysł. niż. szczebla	6	15	27	52	157
Pracownicy fiz.- umysł.	4	15	12	68	73
Robotnicy wykwalifikowani	2	19	21	58	62
Robotnicy niewykwalifik.	4	12	22	62	50
Rolnicy	3	16	21	60	63
Prywatni przedsiębiorcy	6	22	17	56	18
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	4	10	17	69	334
Uczniowie i studenci	7	14	34	45	44
Bezrobotni	10	24	15	51	96
Gospodynie domowe i inni	4	21	17	58	104
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	5	28	11	56	61
500 tys. - 999 tys.	5	16	22	58	264
1000 tys. - 1499 tys.	6	15	20	59	276
1500 tys. - 1999 tys.	4	12	21	64	223
2000 tys. i powyżej	4	16	21	59	229
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	14	21	59	456
Średnie	4	15	19	61	448
Dobre	5	16	23	56	172
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	6	13	13	68	94
Raz w tygodniu	4	13	21	62	632
Kilka razy w roku	5	18	22	55	259
W ogóle nie uczestniczy	8	22	21	50	92
Zainteresowanie polityką					
Duże	10	18	18	53	60
Średnie	4	18	21	57	324
Małe lub żadne	5	14	20	61	693
Poglądy polityczne					
Lewica	9	16	17	58	190
Centrum	4	16	21	59	270
Prawica	3	19	21	57	143
Trudno powiedzieć	4	14	21	61	470

Tabela 8. Czy w Pani małżeństwie zdarzyło się, że mąż uderzył Panią podczas kłótni?
1 - tak, wiele razy, 2 - tak, kilka, kilkanaście razy, 3 - tak, jeden,
dwa razy, 4 - nie, nigdy to się nie zdarzyło

(%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	3	5	8	83	915
Wiek					
do 24 lat	0	4	2	93	45
25-34	2	4	9	85	182
35-44	4	7	12	77	225
45-54	5	4	8	83	143
55-64	6	6	6	81	154
65 lat i więcej	2	2	7	89	160
Stan cywilny					
Meżatka	2	4	8	86	699
Rozwódka	23	19	21	38	48
Wdowa	5	5	6	85	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	7	9	10	74	234
Miasto do 20 tys.	1	5	8	86	158
od 21 do 100 tys.	3	4	7	86	380
101-500 tys.	1	2	11	86	101
501 tys. i więcej mieszk.	6	3	11	81	36
Region					
Północny	8	5	11	76	105
Zachodni	5	7	8	80	107
Środkowo-zachodni	1	4	2	92	135
Środkowy	1	3	9	86	159
Wschodni	3	12	8	80	103
Południowo-wschodni	3	6	12	79	134
Południowo-zachodni	5	2	9	84	172
Wykształcenie					
Podstawowe	4	6	8	82	360
Żasadnicze zawodowe	4	6	11	80	161
Średnie	3	5	8	84	329
Wyższe	0	0	8	92	65
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	3	5	8	83	59
Prac. umysł. niż. szczebla	3	3	7	87	134
Pracownicy fiz. - umysł.	2	3	10	85	60
Robotnicy wykwalifikowani	0	4	6	91	53
Robotnicy niewykwalifik.	9	5	11	75	44
Rolnicy	2	10	8	80	61
Prywatni przedsiębiorcy	0	6	12	82	17
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	5	4	7	84	305
Uczniowie i studenci	0	0	20	80	5
Bezrobotni	4	12	12	72	75
Gospodynie domowe i inni	1	4	11	84	100
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	6	7	15	72	54
500 tys. - 999 tys.	4	9	9	78	228
1000 tys. - 1499 tys.	4	4	11	81	231
1500 tys. - 1999 tys.	4	3	7	86	189
2000 tys. i powyżej	1	4	4	91	195
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	7	9	79	393
Średnie	3	4	7	86	383
Dobre	2	2	11	85	138
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	8	11	76	76
Raz w tygodniu	3	4	7	86	545
Kilka razy w roku	5	5	10	80	219
W ogóle nie uczestniczy	3	8	9	80	75
Zainteresowanie polityką					
Duże	4	4	8	85	52
Średnie	4	3	10	84	276
Małe lub żadne	3	6	8	83	587
Poglądy polityczne					
Lewica	2	4	6	88	171
Centrum	3	7	9	81	240
Prawica	3	3	14	80	116
Trudno powiedzieć	4	5	7	83	386

Tabela 9. Czy, Pani zdaniem, dzisiejsze czasy w porównaniu z końcem lat 80, mniej czy też bardziej sprzyjają powiększeniu rodziny - posiadaniu większej liczby dzieci? 1 - dzisiejsze czasy bardziej sprzyjają powiększeniu rodziny, 2 - dzisiejsze czasy mniej sprzyjają powiększeniu rodziny, 3 - dzisiejsze czasy tak samo sprzyjają powiększeniu rodziny jak okres końca lat 80 (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	78	7	11	1085
Wiek					
do 24 lat	8	70	11	11	132
25-34	3	86	6	5	207
35-44	5	87	7	2	240
45-54	3	81	6	11	152
55-64	5	80	4	11	164
65 lat i więcej	2	58	12	29	182
Stan cywilny					
Panna	6	67	10	17	158
Mężatka	4	83	7	6	703
Rozwódka	8	78	0	14	50
Wdowa	2	67	9	23	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	80	5	12	279
Miasto do 20 tys.	3	81	5	10	178
od 21 do 100 tys.	4	77	8	11	447
101-500 tys.	6	75	13	6	127
501 tys. i więcej mieszk.	4	64	11	21	47
Region					
Północny	7	77	7	9	121
Zachodni	4	79	10	7	119
Środkowozachodni	1	87	4	8	165
Środkowy	5	86	4	5	185
Wschodni	4	78	8	10	127
Południowo-wschodni	1	71	15	13	164
Południowo-zachodni	7	69	5	20	204
Wykształcenie					
Podstawowe	3	71	6	20	414
Żasadnicze zawodowe	6	79	7	7	189
Srednie	4	84	7	5	407
Wyższe	5	77	12	5	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	85	4	4	73
Prac.umysł.niż.szczegła	3	87	8	3	157
Pracownicy fiz.- umysł.	5	77	11	7	73
Robotnicy wykwalifikowani	5	79	5	11	62
Robotnicy niewykwalifik.	4	88	6	2	51
Rolnicy	5	73	8	14	64
Prywatni przedsiębiorcy	6	89	6	0	18
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	3	71	7	19	338
Uczniowie i studenci	11	61	14	14	44
Bezrobotni	3	84	6	6	96
Gospodynie domowe i inni	3	79	8	10	105
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	3	76	11	10	62
500 tys. - 999 tys.	3	84	6	6	264
1000 tys. - 1499 tys.	4	77	7	13	279
1500 tys. - 1999 tys.	2	82	6	10	223
2000 tys. i powyżej	6	70	9	15	231
Ocena własnych war. mater.					
Złe	3	81	5	11	459
Srednie	4	77	8	11	450
Dobre	6	72	13	10	175
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	60	11	25	96
Raz w tygodniu	4	80	7	10	635
Kilka razy w roku	6	79	6	9	260
W ogóle nie uczestniczy	2	81	11	6	94
Zainteresowanie polityką					
Duże	8	78	8	5	60
Srednie	4	82	7	6	327
Małe lub żadne	4	76	7	14	698
Poglądy polityczne					
Lewica	3	89	4	5	192
Centrum	4	81	10	5	272
Prawica	6	76	11	7	143
Trudno powiedzieć	4	72	6	18	473

Tabela 10. Jak Pani sądzi, czy obecnie w Polsce kobiety mają większe czy też mniejsze niż w końcu lat osiemdziesiątych szanse zadbania o swój wygląd?
(%)

	Mają większe szanse	Mają mniejsze szanse	Mają takie same szanse	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	41	14	11	1081
Wiek					
do 24 lat	56	26	12	5	131
25-34	38	38	17	7	208
35-44	34	51	10	5	238
45-54	27	53	13	7	151
55-64	25	45	16	13	163
65 lat i więcej	29	29	16	26	182
Stan cywilny					
Panna	46	30	13	11	158
Meżatka	33	46	14	7	700
Rozwódka	43	41	10	6	49
Wdowa	28	32	14	26	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	56	8	12	278
Miasto do 20 tys.	31	39	19	12	177
od 21 do 100 tys.	36	38	15	12	446
101-500 tys.	50	28	14	7	127
501 tys. i więcej mieszk.	52	24	20	4	46
Region					
Północny	32	43	17	9	120
Zachodni	31	42	15	12	119
Środkowo-zachodni	32	48	12	9	165
Środkowy	42	39	9	10	184
Wschodni	32	42	17	9	127
Południowo-wschodni	39	36	14	11	164
Południowo-zachodni	31	39	15	15	202
Wysztalcenie					
Podstawowe	27	38	17	19	412
Żasadnicze zawodowe	31	47	15	6	188
Średnie	43	41	11	5	406
Wyższe	35	44	12	9	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	48	16	4	73
Prac. umysł. niż. szczebla	41	43	10	6	157
Pracownicy fiz. - umysł.	40	43	13	4	72
Robotnicy wykwalifikowani	37	40	18	5	62
Robotnicy niewykwalifik.	29	47	12	12	51
Rolnicy	34	34	13	19	64
Prywatni przedsiębiorcy	33	44	17	6	18
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	28	39	14	19	337
Uczniowie i studenci	59	25	11	5	44
Bezrobotni	35	43	15	7	96
Gospodynie domowe i inni	33	45	17	6	103
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	24	50	10	16	62
500 tys. - 999 tys.	31	49	12	8	263
1000 tys. - 1499 tys.	33	39	15	13	278
1500 tys. - 1999 tys.	35	40	11	14	222
2000 tys. i powyżej	42	34	17	7	230
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	50	12	12	457
Średnie	36	38	15	12	449
Dobre	51	27	16	6	174
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	36	18	18	96
Raz w tygodniu	34	41	15	10	632
Kilka razy w roku	37	43	11	9	259
W ogóle nie uczestniczy	36	39	11	14	94
Zainteresowanie polityką					
Duże	32	53	5	10	60
Średnie	34	48	12	6	325
Małe lub żadne	34	37	15	13	696
Poglądy polityczne					
Lewica	28	54	13	5	192
Centrum	40	40	14	6	272
Prawica	49	27	18	5	142
Trudno powiedzieć	29	40	13	17	471

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy kupiła Pani sobie coś nowego z ubrania?

(%)

	Ani razu	1 - 2 razy	3 razy i więcej	Liczba osób
Ogółem	31	27	42	1078
Wiek				
do 24 lat	11	16	73	130
25-34	16	27	57	204
35-44	28	28	46	239
45-54	33	28	39	152
55-64	44	34	22	163
65 lat i więcej	58	27	14	182
Stan cywilny				
Panna	19	18	62	157
Meżatka	27	28	44	698
Rozwódka	37	33	31	49
Wdowa	57	28	15	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	30	19	280
Miasto do 20 tys.	34	27	39	177
od 21 do 100 tys.	25	30	45	443
101-500 tys.	10	14	77	125
501 tys. i więcej mieszk.	20	17	63	46
Region				
Północny	30	30	40	122
Zachodni	27	24	49	118
Środkowozachodni	32	25	43	163
Środkowy	24	27	49	182
Wschodni	37	24	39	127
Południowo-wschodni	39	26	34	163
Południowo-zachodni	31	31	38	203
Wykształcenie				
Podstawowe	51	31	18	412
Zasadnicze zawodowe	31	34	35	190
Średnie	16	23	61	401
Wyższe	8	11	81	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	4	18	77	71
Prac. umysł. niż. szczebla	10	21	68	155
Pracownicy fiz. - umysł.	19	29	51	72
Robotnicy wykwalifikowani	32	26	42	62
Robotnicy niewykwalifik.	35	37	27	51
Rolnicy	44	28	28	64
Prywatni przedsiębiorcy	6	39	56	18
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	52	28	20	338
Uczniowie i studenci	12	9	79	43
Bezrobotni	24	39	37	97
Gospodynie domowe i inni	34	23	43	104
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł.	48	34	18	62
500 tys. - 999 tys.	38	34	28	265
1000 tys. - 1499 tys.	34	27	38	274
1500 tys. - 1999 tys.	32	21	46	222
2000 tys. i powyżej	16	24	60	230
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	28	27	459
Średnie	25	30	45	446
Dobre	12	15	73	172
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	23	23	96
Raz w tygodniu	30	31	39	632
Kilka razy w roku	26	23	51	258
W ogóle nie uczestniczy	34	15	51	92
Zainteresowanie polityką				
Duże	20	17	63	59
Średnie	26	26	49	325
Małe lub żadne	35	28	36	694
Poglądy polityczne				
Lewica	29	21	49	192
Centrum	25	32	42	269
Prawica	21	28	51	143
Trudno powiedzieć	39	26	35	469

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy kupiła sobie Pani nowe buty?

(%)

	Ani razu	1 - 2 razy	3 razy i więcej	Liczba osób
Ogółem	28	48	24	1084
Wiek				
do 24 lat	5	52	42	132
25-34	13	52	36	207
35-44	20	50	30	240
45-54	28	49	23	151
55-64	44	49	7	164
65 lat i więcej	55	37	7	182
Stan cywilny				
Panna	17	45	38	159
Meżatka	24	50	25	702
Rozwódka	27	49	24	49
Wdowa	53	41	6	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	47	9	279
Miasto do 20 tys.	28	53	20	179
od 21 do 100 tys.	24	51	25	445
101-500 tys.	12	39	50	127
501 tys. i więcej mieszk.	11	34	55	47
Region				
Północny	29	43	29	122
Zachodni	24	50	26	119
Środkowozachodni	24	53	23	163
Środkowy	21	47	32	184
Wschodni	31	46	24	127
Południowo-wschodni	34	47	19	164
Południowo-zachodni	32	49	19	205
Wykształcenie				
Podstawowe	47	46	7	413
Zasadnicze zawodowe	24	57	19	190
Średnie	14	48	38	406
Wyższe	9	37	53	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	7	40	53	72
Prac. umysł. niż. szczebla	7	50	43	157
Pracownicy fiz. - umysł.	21	45	34	73
Robotnicy wykwalifikowani	19	65	16	62
Robotnicy niewykwalifik.	29	53	18	51
Rolnicy	42	48	9	64
Prywatni przedsiębiorcy	11	33	56	18
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	49	44	6	338
Uczniowie i studenci	2	50	48	44
Bezrobotni	21	55	24	96
Gospodynie domowe i inni	26	48	27	105
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł.	42	47	11	62
500 tys. - 999 tys.	30	56	14	265
1000 tys. - 1499 tys.	30	48	21	277
1500 tys. - 1999 tys.	30	47	23	223
2000 tys. i powyżej	16	43	40	231
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	49	13	460
Średnie	24	51	25	448
Dobre	11	38	51	175
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	43	9	96
Raz w tygodniu	26	52	22	635
Kilka razy w roku	22	47	31	259
W ogóle nie uczestniczy	36	28	36	94
Zainteresowanie polityką				
Duże	15	45	40	60
Średnie	24	48	29	325
Małe lub żadne	31	48	21	699
Poglądy polityczne				
Lewica	23	52	26	192
Centrum	22	51	26	272
Prawica	17	51	31	143
Trudno powiedzieć	36	44	20	472

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy była Pani u fryzjera?
(%)

	Ani razu	1 - 2 razy	3 razy i więcej	Liczba osób
Ogółem	39	33	28	1079
Wiek				
do 24 lat	32	35	33	132
25-34	22	38	40	207
35-44	40	30	30	238
45-54	35	35	30	151
55-64	45	37	19	161
65 lat i więcej	62	24	14	182
Stan cywilny				
Panna	40	31	28	159
Meżatka	34	35	31	696
Rozwódka	52	28	20	50
Wdowa	57	27	16	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	34	16	279
Miasto do 20 tys.	43	32	25	177
od 21 do 100 tys.	36	33	31	442
101-500 tys.	30	30	40	127
501 tys. i więcej mieszk.	32	26	43	47
Region				
Północny	39	30	30	122
Zachodni	36	34	30	119
Środkowozachodni	37	37	27	161
Środkowy	36	30	34	181
Wschodni	46	30	24	127
Południowo-wschodni	45	35	20	164
Południowo-zachodni	39	32	29	205
Wykształcenie				
Podstawowe	54	33	13	413
Zasadnicze zawodowe	40	35	25	190
Średnie	26	32	41	402
Wyższe	27	24	49	74
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	27	55	71
Prac. umysł. niż. szczebla	25	29	45	154
Pracownicy fiz.- umysł.	32	33	36	73
Robotnicy wykwalifikowani	32	37	31	62
Robotnicy niewykwalifik.	29	51	20	51
Rolnicy	52	38	11	64
Prywatni przedsiębiorcy	11	28	61	18
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	55	29	16	337
Uczniowie i studenci	48	25	27	44
Bezrobotni	35	42	23	97
Gospodynie domowe i inni	38	33	30	104
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł.	56	27	16	62
500 tys. - 999 tys.	43	38	19	265
1000 tys. - 1499 tys.	40	30	30	278
1500 tys. - 1999 tys.	41	33	27	222
2000 tys. i powyżej	30	30	40	226
Ocena własnych war. mater.				
Źle	47	33	20	458
Średnie	36	33	31	445
Dobre	31	29	41	175
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	26	20	96
Raz w tygodniu	38	34	27	631
Kilka razy w roku	37	32	32	259
W ogóle nie uczestniczy	41	30	29	93
Zainteresowanie polityką				
Duże	33	31	36	58
Średnie	34	34	32	323
Małe lub żadne	43	32	25	698
Poglądy polityczne				
Lewica	34	36	30	192
Centrum	38	31	31	270
Prawica	34	29	37	141
Trudno powiedzieć	44	34	23	471